

GRAMÀTICA

Oracions de relatiu amb valor locatiu

Poden anar introduïdes per **on**, preposició + **què** o preposició + **el qual, la qual, els quals, les quals**.

S'utilitza **on** amb un valor locatiu literal. Amb altres valors (temporal, locatiu metafòric, etc.) utilitzem preposició + **què** o preposició + **el qual, la qual, els quals, les quals**.

*Aquest és el poble **on / en què / en el qual** va néixer l'escriptora.
Va ser una temporada **en què / en la qual** tot m'anava malament.
Hi ha professions **en què / en les quals** les persones triomfen fàcilment.*

Pronom en

El pronom **en** pot representar el complement directe no definit.

No tenen proves **del robatori**?
No, no **en** tenen.

El pronom **en** pot representar un sintagma introduït per la preposició **de** que fa de complement del nom o de l'adjectiu.

No tenen proves **del robatori**?
No, no **en** tenen proves.

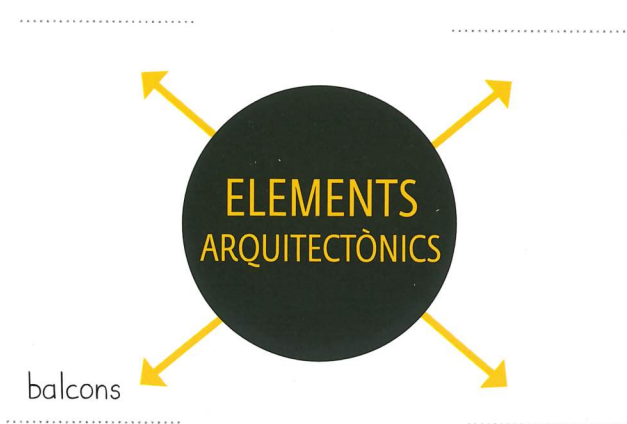
No tenen cap prova **del robatori**?
No, no **en** tenen cap prova.

Estàs content **de la situació**?
Sí que **n'**estic content.

Construccions passives

oracions actives	oracions passives	
Es poden fer servir quan es vol posar èmfasi en el subjecte.	passives amb ser	passives pronominals
	ús	
	Es fan servir quan es vol posar èmfasi en el resultat de l'esdeveniment verbal i no en la informació sobre el subjecte de l'oració activa. El subjecte de l'oració activa pot aparèixer, opcionalment, en forma de complement agent introduït amb la preposició per . Aquesta estructura no és gaire habitual en català i sol aparèixer en registres formals.	Es fan servir quan no es vol fer constar el subjecte de l'oració activa, perquè no es coneix o perquè no és rellevant. És un altre tipus de construcció passiva, que és més habitual en català.
forma		
Es formen amb el verb ser conjugat en el temps i flexió de nombre i persona adequats + participi del verb corresponent, que concorda en gènere i nombre amb el subjecte de l'oració.	Es formen amb el pronom es i el verb en veu activa, que concorda en nombre i persona amb el subjecte de l'oració.	
<i>Els veïns van reconstruir l'edifici. La grua ha enderrocat la torre. L'alcalde va inaugurar la plaça. Per la Festa Major els veïns decoren els balcons.</i>	<i>L'edifici va ser reconstruït (pels veïns). La torre ha estat enderrocada (per la grua). La plaça havia estat inaugurada el 1990 (per l'alcalde). Per la Festa Major els balcons són decorats (pels veïns).</i>	<i>Es va reconstruir l'edifici. La torre s'ha enderrocat. La plaça s'havia inaugurat abans del terratrèmol. Per la Festa Major es decoren els balcons.</i>

1. Completa el mapa conceptual.

2. Completa els verbs com a l'exemple.

CONSTRUIR una torre,

DEMOLIR

DESOCUPAR

FONÈTICA

1. Llegeix les paraules següents en veu alta i subratlla les paraules que tinguin el so [ʃ]. Després, escolta l'àudio i comprova-ho.

- 1. caixa
- 2. explicar
- 3. sufix
- 4. llangardaix
- 5. text
- 6. xemeneia
- 7. fixa-t'hi
- 8. porxo
- 9. exteriors
- 10. xamfrà

3. Escolta les paraules següents i fixa't en la síl·laba tònica. Quin signe substitueix l'accent?

2. Llegeix aquestes parelles de paraules i fes-ne la separació sil·làbica. Després, escolta-les i fixa't en la pronunciació. Què indica la dièresi?

- 1. país - països
- 2. veí - veïna
- 3. suís - suïssa
- 4. genuí - genuïna

4. Llegeix les paraules següents i marca'n la síl·laba tònica. Després, escriu-les al lloc corresponent del quadre i escolta-les. En quina de les formes no personals d'aquests verbs es posa la dièresi?

atribuir traduïts atribuïdes construir introduint traduir
introduir construïnt introduïts traduïnt atribuïnt construït

	infinitiu	participi	gerundi
1			
2			
3			
4			

23. Relaciona els elements de les tres columnes per tal de formar estructures de passiva perifràstica i pronominal.

1. La llotja	____	a. ha estat demolit	____	A. fa cinc-cents anys.
2. El conservatori i l'auditori	____	b. es bastiran	____	B. amb pedra el mes que ve.
3. L'ermita i la cripta	____	c. han estat dissenyats	____	C. fa una estona per la constructora.
4. Els murs de la masia	____	d. s'ha inaugurat	____	D. aquest matí.
5. El bloc de pisos vell	____	e. van ser rehabilitades	____	E. per la mateixa arquitecta.

25. Transforma les frases actives a passiva perifràstica o pronominal segons el que requereixi cada context.

1. Els bombardejos van destruir els arcs i les columnes que decoraven la façana principal.

Els arcs

2. Obriran els accessos al campanar i al claustre abans de finals d'estiu.

S'

3. Els veïns del poble reconstruiran les barraques de pescadors l'any vinent.

Les barraques

4. Van rehabilitar l'escalinata de l'entrada fa un parell d'anys amb fusta.

Es

5. Qüestions sobre els relatius¹

relatiu	forma	antecedent	funció	exemple
àton	que	persona/cosa	subjecte	Els atletes que corren són aficionats.
			CD	Deixa'm el llibre que llegeixes.
			CC temps	L'any que vaig néixer fou tràgic.
tònic	qui	persona	CI	La noia a qui vas deixar la bicicleta ha arribat a Avinyó.
	què		CRV	La noia de qui et refiaves ha marxat a Arles.
			CC	La cambra en què he dormit tenia puces.
adverbial	on	lloc	CC lloc	El bosc on vaig a caçar bolets és al Cadí.
compost	el qual, la qual, els quals, les quals	persona/cosa	subjecte (explicatives)	Els alumnes, els quals fan vaga, van manifestar-se al carrer.
			CI	El guanyador al qual van concedir la medalla no assistí a la cerimònia.
			CRV	El cotxe al qual et refereixes és un híbrid.
			CC	La clau amb la qual obries l'armari s'ha perdut.
possessiu	el qual, la qual, dels quals, de les quals	persona/cosa	CN	Vaig trobar-me la Lúcia, el pare de la qual és mecànic.
antecedent global = oració anterior	cosa que, fet que, la qual cosa			L'augment dels preus dispara la inflació, cosa que preocupa el Govern.

Vg. també [GIEC](#).

1. Completeu les frases següents amb la forma del relatiu *qui* o *què* segons convingui.
 - a. L'afer de _____ parlàvem era molt interessant.
 - b. El nen de _____ parlàvem era molt inquiet.
 - c. El cotxe amb _____ anàvem era molt vell.
 - d. La noia de _____ s'ha enamorat és molt intel·ligent.
 - e. El llibre a _____ et refereixes, ja l'he llegit.
 - f. Aquells amb _____ vas dinar ahir, jo els conec.

¹ Exercicis extrets i adaptats de de: CPNL Olot, *Exercicis de pronoms relatius [aquí]*, Cercós, S. (2017): *Nivell intermedi. Curs de llengua catalana*. Barcelona: Castellnou i Còrdova, N. Freixes, A. (2008): *Quadern de treball. Llengua catalana 2*. Barcelona: Castellnou

2. Completeu les definicions següents amb la forma del pronom relatiu que hi correspongui:
 - a. **coleòpters**: Grup d'insectes _____ tenen les ales anteriors dures i còrnies.
 - b. **coixí**: Nom de certes peces sobre _____ descansa un òrgan de màquina.
 - c. **col·lector**: _____ recull.
 - d. **cric-crac**: Onomatopeia amb _____ s'imiten els sorolls de dos xocs successius produïts per un mecanisme.
 - e. **escac**: Expressió amb _____ un jugador adverteix el contrincant que li ha fet escac.

3. Completa amb la forma del relatiu més adient.
 1. Ha rebut la carta _____ em vas enviar.
 2. La noia amb _____ parlava és brasilera.
 3. El cotxe de _____ parreu és meu.
 4. S'ho escoltava com aquell _____ sent ploure.
 5. Allò _____ volíeu ja ha arribat.
 6. Refia't de _____ jo et recomanaré.
 7. El cava _____ beus no és gaire bo.
 8. Els _____ havien d'arribar els últims, ja són aquí.

4. Refeu les oracions següents utilitzant el relatiu possessiu.
 - a. Van estrenar una peça musical l'autor _____ era alemany.
 - b. Va llogar un pis molt vell les rajoles _____ estaven trencades.
 - c. El pare, els fills _____ són feliços, està content.
 - d. No et refiïs de les persones els actes _____ no corresponen a les seves paraules.
 - e. La sala és la més petita. Els balcons de la sala donen al jardí.
 - f. És un pintor. Les obres del pintor estan molt ben valorades.
 - g. És una escola excel·lent. Els professors de l'escola són molt competents.
 - h. Busco un llibre. Les seves cobertes del llibre són blaves.

5. Ompliu els buits de cada frase amb un pronom relatiu. Acompanya'l, quan calgui, d'altres elements.
 - a. És la persona _____ més desconfiem.
 - b. He anat al poble _____ passo l'estiu.

- c. En veure el convenciment _____ parlava, el vam creure.
- d. El personatge _____ ens referim és pintor.
- e. Els pagesos _____ adreçava el discurs ni se'l van mirar.
- f. El camí _____ havia de passar era ple de neu.
- g. La cadira _____ seia era de boga.
- h. On són les tenalles _____ has arrencat aquests claus?
- i. El problema _____ et refereixes és d'equacions.
- j. Ens hem trobat aquells xicotets _____ vam sortir diumenge.

6. Subratlleu les formes correctes del relatiu i l'antecedent corresponent, sempre que en tingui:

- a. Víctor Balaguer, (que/el qual/qui) era escriptor, també va ser ministre.
- b. El web (en què/ en el qual/en el que) es parla d'aquest personatge no és rigorós.
- c. La parada (on/en què/ en la que /en la qual) s'agafen els taxis és a dos quilòmetres.
- d. Els companys (amb qui/amb els que/amb els quals) podem comptar sempre són els mateixos.
- e. Hi ha hagut incompliments (dels que/de què/dels quals) ara ningú no es responsabilitza.
- f. Les conclusions (a les que/a les quals/a què) ha arribat la comissió no han estat acceptades.
- g. Vaig coincidir amb la professora (amb qui/amb la qual/amb la que) havíem fet un curs sobre J.V. Foix.
- h. h L'estratègia d'actuació (de què/de la qual/de la que) parlem no és ni de bon tros fiable.
- i. No me'n fio (dels quals/del qual/dels qui) sempre us donen la raó.
- j. Han exposat (lo que/allò que/el que) han pogut esbrinar durant les investigacions.

7. Uneix les dues frases de cada parella en una sola subordinant la segona a la primera:

a La seva germana va venir diumenge. No esperàvem la seva germana.

b Van donar-me el llibre. El llibre era meu.

c Pujava les escales. Ens havíem de trobar a les escales.

d Van trobar en Lluís. Havien escrit una nota per a en Lluís.

e Li agrada la música. No es dedica a la música per manca de temps.

f Van a Itàlia. Tornen d'Itàlia el dilluns.

g La noia és la meva germana. L'han vist amb una noia.

h Li faré un favor. Li dec un favor fa molt de temps.

i M'heu de tornar el llapis de memòria. Necessito els arxius del llapis de memòria.

j La seva germana va passar de llarg. L'amiga de la seva germana és molt atenta.

SOBRE ELS VERBS PREPOSICIONALS

Una possible dificultat a què us podeu enfrontar a l'hora de fer oracions de relatiu és l'ús que val fer-ne amb els verbs preposicionals. Observeu aquest exemple:

Confio en arribar d'hora. > Allò **en què confies** és infundat.

Per a fer correctament la frase de relatiu, primer hem de ser conscients de la preposició que regeix el verb **en català**. Tenint en compte això, completeu les frases de l'exercici:

- Es dedica _____ la música.
La cosa _____ es dedica és un misteri per mi.
- No t'oblidis _____ regar les plantes cada matí.
El document _____ t'has oblidat és de vital importància.
- Somio _____ fer un viatge a la Xina.
El viatge _____ somio és a la Xina
- L'amenaçaven _____ retirar-li l'ajut.
La carta _____ l'amenaçaven era esfereïdora.
- El pintor tenia molt interès _____ fer l'exposició dels seus quadres.
Ha fet diverses exposicions dels seus quadres, _____ el seu agent tenia molt d'interès.

- f. Jo crec que en Raül es penedirà _____ haver optat per això.
El tracte _____ es penedeix el lligarà a l'empresa fins al 2025.
- g. Fa un mes que la Roser només parla _____ les seves vacances.
Les vacances _____ parla, no les podrà fer.
- h. Fa temps que la Roser només pensa _____ fer vacances.
El noi _____ pensa està casat.
- i. Pots comptar _____ mi pel que necessitis.
Els amics _____ puc comptar quan tinc problemes són quatre.
- j. !!! Ajudes _____ la Martina a fer els deures?
La noia _____ ajudo

26. Llegeix el text sobre el mercat Central de València i marca l'opció correcta en cada cas.

El mercat Central de València és un edifici modernista l'origen del qual es remunta a més de 1.000 anys, en l'època àrab, **-1-** hi havia parades a l'exterior de l'antiga muralla. L'edifici del mercat va ser dissenyat el 1914 **-2-** arquitectes Alexandre Soler i Francesc Guàrdia. Tots dos van ser col·laboradors de Lluís Domènech i Montaner, l'arquitecte del palau de la Música Catalana, un dels emblemes del Modernisme. El projecte del mercat tenia com a objectiu conciliar l'ús de les grans estructures **-3-** despul·lat amb l'Art Nouveau. Després que **-4-** modificacions a la idea inicial, les obres van finalitzar el 1928. El Mercat consta d'una planta irregular adaptada a la forma de la parcel·la **-5-** hi ha dos espais: el mercat i la peixateria, amb gairebé mil parades. L'espai està constituït de carrers rectes i llargs que **-6-** de tal manera que els creuen dues vies amples.

Les cobertes del mercat estan formades per **-7-** inclinats i dues cúpules, l'una per a la peixateria, i una altra **-8-** mercat. **-9-** d'aquesta segona cúpula hi ha un penell de ferro que té forma de cotorra i que, segons com bufa el vent, mira cap a un altre penell, que es troba en un edifici **-10-**, l'església de Sant Joan, que és a menys de dos-cents metres del mercat.

L'armadura que cobreix l'edifici del mercat té molts **-11-** units per arcs que subjecten tota l'estructura. Els murs perimetrals tenen a la base **-12-** de ceràmica, i a la part superior **-13-** metàl·liques.

El mercat Central s'ha considerat una catedral immensa i **-14-** perquè hi entra molta claror. Es tracta d'una de les edificacions més atractives de València, que atrau molts visitants cada any.

VIURE L'ARQUITECTURA

1. a. en la que
 b. on
 c. en la qual
2. a. per als
 b. pels
 c. per els
3. a. de butà
 b. de pedra
 c. de ferro
4. a. s'afegissin
 b. van ser afegides
 c. s'afegirien
5. a. en la que
 b. en el qual
 c. on
6. a. van ser dissenyats
 b. va ser dissenyat
 c. dissenya
7. a. vidrieres
 b. sostres
 c. vitralls
8. a. per al
 b. pel
 c. per el
9. a. A sota
 b. Arreu
 c. Al capdamunt
10. a. arran
 b. a tocar
 c. a l'entorn
11. a. vidrieres
 b. pilars
 c. porticons
12. a. escales
 b. columnes
 c. sòcols
13. a. finestrals
 b. persianes
 c. cúpules
14. a. Iluminosa
 b. ensordidora
 c. frenètica